

Nieuwsbrief december 2021

Beste leden van de Moestuinvereniging Aa-tuinen,

Het begint al behoorlijk winters te worden; ijzel, nachtvorst, winderig en koud. Binnen is het lekker warm, onze groenten hebben we geweekt of ingevroren, de feestdagen staan voor de deur. Een mooie tijd om vast na te denken over het nieuwe seizoen. Wat wil ik kweken, welke zaden zal ik bestellen? Zoveel soorten, heerlijk om te onderzoeken en uit te kiezen. Minstens zo leuk als het daadwerkelijk zaaien en oogsten. Wat betreft oogsten, er is nog best van het land te eten, zoals boerenkool, prei en veldsla. In deze nieuwsbrief vind je daar wat tips over.

Het bestuur wenst iedereen fijne en gezellige feestdagen.

INHOUD:

- Agenda
- Mededelingen
- Garantzaden
- Algemene ledenvergadering
- Wintertips

- Bijlage van Natuurwerkgroep: weetjes over de bunzing

Contact met bestuur: info@aatuinen.nl

Aanvragen bouwvergunning: <https://www.aatuinen.nl/bebouwing/>

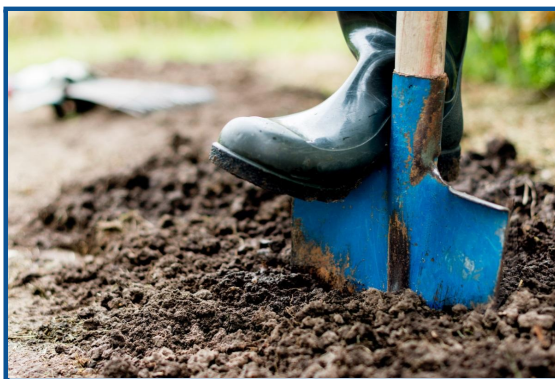
Meld je aan voor de vrijwilligers groeps-whatsapp:

<https://chat.whatsapp.com/EvNXuJs6G2g84RZnaZtwjT> Zo ben je snel op de hoogte van klusjes, wijzigingen en jaarlijkse bbq. Ook wordt er onderling info, belangrijke meldingen en ruilen/weggeven van tuinmateriaal uitgewisseld.

AGENDA

Verenigingsdag

8 januari 11:00 tot 14:00

BELANGRIJKE MEDEDELINGEN

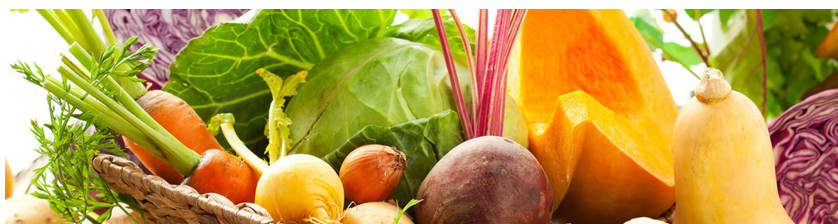
- ★ Onze vereniging is de som der delen, dus draag je steentje bij aan gemeenschapszin, aan ons mooie park en het onderhoud daarvan, aan de biodiversiteit waar de natuurwerkgroep aan werkt en/of ondersteun het bestuur door taken die jou goed liggen uit te voeren. Doe vooral ook mee op de verenigingsdagen met diverse tuinklussen, het is gezellig, je leert elkaar wat beter kennen en het is een heerlijk gevoel om samen zoveel voor elkaar te krijgen en ons moestuincomplex mooi en verzorgd te houden. **8 januari** komen we weer bij elkaar. Heb je vragen of ideeën, wil je iets doen en je wilt weten wat er te doen is? Mail dan naar info@aatuinen.nl
- ★ De ALV die 17 januari 2022 gepland staat, gaat vanwege de coronamaatregelen niet door.
- ★ Verenigingstuin “de kweektuin” heeft de afgelopen 2 jaar stekken, zaailingen en jonge planten uitgedeeld aan (nieuwe) leden. Vanwege tijdgebrek trekken de initiatiefnemers

zich terug. Er hebben zich 2 leden aangemeld om het initiatief voort te zetten. Wil je ook meedoen? Stuur een mailtje naar info@aatuinen.nl

- ★ Stort geen afval bij de container. Het kost de vereniging flink geld om afval bij de Rova in te leveren (prijs per kilo!). Vanaf oktober is al meer dan 900 kilo weggebracht, wat ruim 200 euro heeft gekost. Om te voorkomen dat we deze kosten moeten doorberekenen aan de leden, **neem je je afval zelf mee naar huis.**
-

GARANTZADEN

De zadenlijsten van Garant zijn er weer. Ze liggen in het gebouw. Normaal kunnen ze (ook) ingeleverd worden op de ALV. Aangezien deze niet doorgaat in januari moeten de bestellijsten **in de postbus in het gebouw** gestopt worden. Doe dit uiterlijk **17 januari 2022**.

ALGEMENE LEDEN VERGADERING

Gezien de beperkingen door de corona maatregelen moet de ALV van 2022 uitgesteld worden. Wanneer de maatregelen het toelaten om (weer) met grote groepen bij elkaar te komen, zal de ALV alsnog gehouden worden. Zo kan ieder lid die dat wil aan deze jaarlijkse vergadering deelnemen. We houden je op de hoogte.

TIPS VOOR OOGSTEN IN DE WINTER

Ook na de herfst oogst groeien er in de moestuin nog allerlei planten die je in de keuken kunt gebruiken. Bij het oogsten moet je letten op de volgende dingen:

Verse kruiden

In de wintermaanden kun je je maaltijden met verse kruiden uit de tuin verfijnen, ze houden namelijk ondanks de vorst hun aroma. Dat geldt alleen als ze wintervast zijn, zoals

pimpernel. Oogst niet te enthousiast; dan heb je in het voorjaar kale planten. In de winter groeien ze namelijk niet, pas komend jaar zullen ze weer nieuwe scheuten vormen.

Vorstgevoelige groenten

Savooiekool, spruitjes, prei, boerenkool en schorseneren zijn klassieke wintergroenten. Maar er zijn rassen die vorstgevoelig zijn. Informeer vooraf of de rassen die je hebt staan al dan niet tegen vorst kunnen en zorg eventueel met vliesdoek of mulch voor voldoende bescherming.

Grond

Jij bent niet de enige die profijt heeft van oogsten in de winter. Ook voor de grond is het beter als de groentebedden er in de wintermaanden niet kaal bijliggen.

Temperatuurverschil

Breng bevroren groenten niet te snel naar de warme keuken, want een plotselinge overgang van koud naar warm gaat ten koste van de kwaliteit. Ze blijven het verst als je ze geleidelijk aan de binnentemperatuur laat wennen. Als ‘tussenstop’ is een koele kelder of koelkast zeer geschikt.

Mulchlaag

Om schorseneren, pastinaken en aardappelen in de winter makkelijker uit de grond te krijgen, kun je de grond het beste met een mulchlaag beschermen. Door de dikke laag op de bodem befrist de grond minder snel.

Veldsla en andijvie

Veldsla en andijvie kunnen in de winter in de moestuinbedden blijven staan. Vooral veldsla kan aardig wat vorst verdragen. Bedek bij strenge vorst met wat stro of droog blad. Om te voorkomen dat de tere bladeren van je andijvie door de kou beschadigd worden, wordt aangeraden de andijvie vanaf half november met stro of rieten matten te beschermen. Bij strenge vorst zul je andijvie moeten rooien.

Oogst op droge dagen

Zorg dat je op droge dagen oost. Als de grond nat is, kost het heel wat moeite om de planten uit de grond te halen. Bovendien blijft er dan te veel aarde aan de groenten hangen.

Boerenkool en spruiten

Boerenkool en spruiten zijn niet alleen koudebestendig, ze smaken na de eerste vorst meestal beter dan ervoor. Ze bezitten een mechanisme dat er, wanneer het koud wordt, voor zorgt dat suikers worden opgelost in het water van de cellen. Daarom smaken ze zoeter wanneer de vorst erover is geweest. De suiker werkt als een soort antivries.

Prei

Prei blijft de hele winter vers. De stengels uit de bevroren grond krijgen, is echter zwaar werk. Het is gemakkelijker als je de prei op vorstvrije dagen met kluit en al uitgraaft. Zet ze vervolgens in een houten kist of pot op met wat aarde en bewaar ze liefst vlak bij een huismuur. Zo kun je deze smakelijke groente ook bij slecht weer gemakkelijk 'oogsten'.

Spruitjes

Spruitjes blijven meestal tot de oogst aan de plant. Snijd ze met een mesje van de stam of breek ze zijdelings af. Als je bij vorst oogst, kun je ze beter meteen opeten. Vriest het niet als je ze oogst, dan kun je ze zonder koeling zo'n 4 dagen bewaren.

Boerenkool

Om lang van boerenkool te kunnen genieten, breek je het uitgegroeide blad van de stam. Begin met het onderste blad en pluk verder naar behoefte. Waar het blad van de stam is gehaald, groeien nieuwe, kleinere blaadjes die je ook weer kunt oogsten.

Extra vitaminen

Zorg voor extra vitamientjes in de winter door op de vensterbank allerlei zaden te laten kiemen: sterrenkers, alfalfa, mosterd, luzerne, fenegriek, rode biet... December en januari zijn ook prima geschikt om eens op een rijtje te zetten wat er afgelopen seizoen mis liep in je moestuin zodat je dat het nieuwe seizoen anders aan kunt pakken.

BIJDRAGE VAN DE NATUURWERKGROEP

weetjes over de bunzing!

De bunzing heeft een lief snoetje, maar wat doet het beestje nu eigenlijk allemaal?

De bunzing (*Mustela putorius*) behoort tot de familie der marterachtigen. Tezamen met de andere marterachtigen: das, otter, wezel, hermelijn, nerts en de boom- en steenmarter, vormt deze familie de grootste groep landroofdieren in Nederland..

1.De bunzing is niet zo groot.

De mannetjes zijn groter (10 cm) en zwaarder dan de vrouwtjes. Een mannetje heeft een kop-romp lengte van 33-45 cm en een staartlengte van 12 tot 18 cm en weegt 500 gram tot wel 1800 gram.. Het vrouwtje heeft een kop-romplengte van ongeveer 28 tot 38 cm en een staartlengte van 11 tot 15 centimeter. Het vrouwtje kan een gewicht bereiken van 300 tot 900 gram.

De bunzing heeft een dikke vacht die donkerbruin tot zwart van kleur is, met een geel, geelwitte of lichtbruine ondervacht. In de winter heeft hij een lichtbruine kleur op de flanken. Rond de ogen heeft hij een karakteristiek zwart masker, dat naar de witgerande oren toe afgegrensd wordt door witte halve maantjes. De snuit is wit. De neus is altijd donker gekleurd. De poten en de staart zijn altijd zwart behaard.(Verwarring met andere marterachtigen kan optreden)

2. Eén ding kunnen bunzingen niet, en dat is klimmen!

Wel is de bunzing een uitstekende zwemmer en duiker. Daarom kiest de bunzing vaak een leefgebied in de buurt van water. Langs de oevers van vennen en beekjes vindt hij voedsel zoals kikkers, padden of vissen. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. De rand van bossen maar ook dorpen en buitenwijken van steden vormen ook een geschikt leefgebied, omdat hij daar altijd een goede schuilplaats vindt.

In Nederland komt de bunzing verspreid over het heel land voor, behalve op de Waddeneilanden. De grootte van een leefgebied bedraagt 8 tot 1000 hectare (afhankelijk van voedselaanbod). Het gebied van mannetjes is veel groter dan dat van vrouwtjes en overlapt dat van een aantal vrouwtjes. De territoria zijn het grootst in de zomer, als voedsel voor de jongen wordt gezocht.

3. De bunzing is vooral's nachts actief.

In de uren na zonsondergang en voor zonsopgang vertoont de bunzing de meeste activiteit. Dan gaat hij op jacht. Dit doet hij vrijwel nooit in de buurt van zijn verblijfplaats. Hij zoekt het gebied af naar holtes, nissen en hollen. In de periode juni-september, wanneer de jongen nog niet zelfstandig zijn, worden bunzingen ook overdag gezien. Bij strenge koude verlaat de bunzing zijn schuilplaats soms gedurende enige dagen niet, maar regen deert hem niet.

Als dagrustplaats worden voornamelijk **bestaande holen gebruikt**, zoals konijnenholen, holen van de mol, vos of muskusrat. Ook **takken- en steenhopen, holle bomen, onder boomwortels, duikers en rommelschuurtjes** worden als dagrustplaats gebruikt. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol. Daarbij ontstaat een stortbergje met aarde waardoor het hol sterk lijkt op dat van een bruine rat.

4. Het voedsel van de bunzing bestaat uit allerlei dierlijk voedsel!

De bunzing eet ratten, muizen, mollen, vogels, vogeleieren, reptielen, amfibieën en insecten, maar ook een konijn of een haas gaat hij niet uit de weg. Soms eet hij vogelkers, bosbes of ander fruit. **De bunzing gaat bij de jacht vooral op zijn neus en oren af.** Afhankelijk van de prooi past hij uiteenlopende tactieken toe om deze te doden. Prooien worden bij verrassing besprongen. Een konijn wordt in de neus of de nek gegrepen, een muis in de kop en een kikker in de nek. De bunzing is een echte grondjager!

Net als veel andere zoogdieren moet dit prachtige dier in de herfst een voedselvoorraad aanleggen om de winter door te komen. . Eieren, ook grotere exemplaren van kip, eend of fazant, worden meegenomen naar een rustig eetplekje en soms ook begraven. Ook andere Prooiesten worden soms verstopt achter graspollen, boomschors of in boomholtes als een 'appeltje voor de dorst'.

5. Stinken als een bunzing!

Bunzingen kunnen hun secreet spuiten tot wel 50 cm ver spuiten, als ze zich bedreigd voelen. Ze doen dit niet alleen om zich te verdedigen maar ook om hun territorium af te bakenen. Hij markeert bepaalde punten in zijn leefgebied met een secreet uit zijn anaalklieren (muskus) en soms met uitwerpselen.

Nu weet je meteen waar de uitdrukking 'stinken als een bunzing' vandaan komt!

6. Kleine bunzings zijn wit-grijs!

Tijdens de paartijd (ook wel ranstijd of roltijd genoemd) in maart tot juni onderneemt het mannetje lange tochten, op zoek naar een vrouwtje. Daarna maakt hij het vrouwtje het hof. De draagtijd duurt gemiddeld 42 dagen. Na de dracht komen er vier tot acht jongen ter wereld die nauwelijks tien gram zwaar zijn. **De vacht van de jongen is eerst zijdeachtige wit-grijs** en wordt na verloop van tijd donkerder, waardoor de bekende vachttekening ontstaat. Ze worden door de moeder grootgebracht. De vader wordt verjaagd en is niet meer welkom.

Na drie weken eten de jongen al vlees. Rond die tijd gaan ook hun oogjes open. Na ongeveer twee maanden verkennen ze de omgeving van het nest en gaan later met de moeder mee op jacht. Bunzings zijn soms vrij sociaal en verzorgen vaak elkaars vacht. Na drie tot 4 maanden is de jonge bunzing zelfstandig en gaat hij zijn eigen weg. Jonge vrouwtjes bezetten vaak het woongebied van de moeder of blijven in de omgeving, terwijl jonge mannetjes verder weg trekken. Als de jongen vroegtijdig sterven, is er soms later in de zomer een tweede worp.

7. De bunzing kan 5 tot 6 jaar oud worden, maar meestal sterven ze veel jonger.

Tot 1994 mocht er op bunzing en hermelijn worden gejaagd. Inmiddels zijn ze in een groot deel van ons land beschermd. **De grootste bedreiging is het verkeer**, dat jaarlijks veel slachtoffers eist, vooral in de periode dat de jongen op zoek gaan naar een eigen leefgebied. Ook zwemmen of lopen ze nogal eens in muskusrattenvallen. Maar ook schaalvergroting en 'opruimwoede' vormen een bedreiging omdat er minder schuilplaatsen meer zijn. Natuurlijke vijanden kennen ze niet.

Het instandhouden van holle bomen, overhoekjes en andere kleinschalige landschapselementen en het laten liggen van takkenhopen en rietbossen zijn goede maatregelen die er voor zorgen dat de bunzing voldoende schuilplaatsen heeft.

- In 2015 is de bunzing voor het eerst gespot op de Aatuinen!
filmpje Facebook Aa-tuinders forum gemaakt door Mark Muller

Hoe kan je een bunzing waarnemen?

Geluiden:

Volwassen dieren maken zacht grommende, piepende of klok-klok achtige geluiden. Wanneer ze boos of opgewonden zijn kunnen harde geluiden worden geproduceerd. Bij een confrontatie met een vijand of concurrerende soortgenoot worden blazende en gillende geluiden gemaakt. (voornamelijk s'nachts te horen, soms tijdens de paartijd periode)

Loopssporen:

De loopsporen van een bunzing zijn 25-35 mm breed en 25-32 mm lang, waarbij de voorvoet iets kleiner is dan de achtervoet. De grootte van de prenten overlapt met die van boommarter en steenmarter. In sneeuw is soms een sleepspoor van de staart te zien. Net als de meeste marterachtigen, loopt ook de bunzing met de typische martersprong. Dit is

een rustige galopsprong met een afzet vanuit de voorpoten. Hierbij ontstaan prentgroepjes van 2, 3 of 4 prenten. (Stap komt enkel voor bij het besluipen van een prooi.)

Vraatsporen

Van kikkers en padden wordt alleen het achterlijf gegeten. Bij padden wordt ook wel de huid afgestroopt. Bij grotere prooivogels laat de bunzing de vleugels aan het schoudergewricht vastzitten. Nadat de bunzing een vrouwelijke kikker of pad heeft gegeten, braakt hij de eierstokken en het gelatine-achtige omhulsel van de onontwikkelde drill uit (ook wel sterrenschot genoemd).

Uitwerpselen:

De uitwerpselen van een bunzing zijn 5-10 cm lang, 5-9 mm dik, cilindervormig en gevlochten. Vers zijn ze zwart tot donkerbruin glimmend en oud zijn ze dof, maar zelden viltig van uiterlijk.

Andere Nederlandse marterachtigen		
Afbeelding	Naam	Kenmerken
	Boommarter <i>Martes martes</i> (Linnaeus , 1758)	Blijft kleiner, en is zwart met een gele keelvlak, deze soort heeft grotere oren dan de steenmarter. Zeldzaam in Nederland.

	<u>Das</u> <i>Meles meles</i> (Linnaeus, 1758)	De meeste dassen komen voor op de Veluwe, in oostelijk Noord-Brabant en Zuid-Limburg. Zwaargebouwd en veel groter en duidelijk te onderscheiden. Basiskleur is zwart met witte delen.
	<u>Hermelijn</u> <i>Mustela erminea</i> Linnaeus, 1758	In grote delen van Europa en noordelijk Azië en noordelijk Noord-Amerika. De hermelijn heeft een witte keel en buik en een zwarte staartpunt.
	<u>Nerts</u> <i>Mustela lutreola</i> (Linnaeus, 1761)	Niet in België en Nederland, alleen in delen van het Iberisch Schiereiland en delen van Rusland. Blijft kleiner en is waterminnend; de nerts heeft zwemvliezen tussen de tenen.
	<u>Otter</u> <i>Lutra lutra</i> (Linnaeus, 1778)	Geheel Europa, grote delen van Azië en noordelijk Afrika. Waterbewoner en duidelijk te onderscheiden.
	<u>Steenmarter</u> <i>Martes foina</i> (Exleben, 1777)	Zwart met witte keelvlek, kleinere oren dan de boomarter. Komt in Nederland vooral voor in het oosten van het land en is vrij algemeen. Heeft een veel oostelijker verspreidingsgebied en komt ook voor in Azië.

Wezel

Mustela nivalis

Linnaeus, 1766

Rode vacht met een witte buik. Enorm verspreidingsgebied over het grootste deel van het [Noordelijk halfrond](#).